

คำวินิจฉัยของ นายอุระ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๐/๒๕๔๘

วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๘

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ข้อเท็จจริงได้ความว่า นายวิฑูรย์ ภัทรเลาหะ ผู้ถูกร้อง ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา (นายมีชัย ฤชุพันธุ์) ตั้งแต่วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๓๕ ตามคำสั่งวุฒิสภาที่ ๓/๒๕๓๕ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๓๕ เรื่องแต่งตั้งข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง โดยผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน และนางนวลเพ็ญ ภัทรเลาหะ คู่สมรส กรณีเข้ารับตำแหน่งต่อสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ต่อมา ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๓ และได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีพ้นจากตำแหน่งต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) เมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๔๓ โดยมีรายละเอียดของทรัพย์สินแต่ละรายการเป็นเช่นเดียวกับรายการทรัพย์สิน กรณียื่นเข้ารับตำแหน่งที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา แตกต่างกันเพียงจำนวนเงินฝากใน ๓ บัญชีเงินฝากของผู้ถูกร้องที่เพิ่มขึ้นประมาณ ๗ ล้านบาท

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวแล้ว ตรวจพบรายการทรัพย์สิน ๓ รายการ ที่ผู้ถูกร้องมิได้แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ที่ได้ยื่นไว้ในกรณีเข้ารับตำแหน่งซึ่งแสดงรายการทรัพย์สินที่มีอยู่ในวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ และกรณีพ้นจากตำแหน่ง ซึ่งแสดงรายการทรัพย์สินที่มีอยู่ในวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๓ ปรากฏรายละเอียด ดังนี้

(๑) บัญชีเงินฝากของผู้ถูกร้องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจพบว่ามีอยู่ในวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ และในวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๓ แต่ผู้ถูกร้องมิได้แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน จำนวน ๒๑ บัญชี และจำนวน ๑๕ บัญชี รวมเป็นเงิน ๖๕๘,๓๓๕,๑๗๖.๐๖ บาท และ ๓๒๐,๑๔๕,๘๑๘.๒๐ บาท ตามลำดับ

LIRT

(๒) บัญชีเงินฝากของนางนวลเพ็ญ ภัทรเลาะห์ ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบว่ามีอยู่ในวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ และในวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๑ แต่ผู้ถูกร้องมิได้แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน จำนวน ๔ บัญชี รวมเป็นเงิน ๑,๑๕๔,๔๓๕.๘๔ บาท และ ๕๓๕,๑๔๐.๕๒ บาท ตามลำดับ

(๓) รายการที่ดินของผู้ถูกร้องที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบว่ามีอยู่ในวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ และในวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๑ แต่ผู้ถูกร้องมิได้แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน จำนวน ๑๗ แปลง รวมราคาประเมินของกรมที่ดิน ๑๘๖,๐๘๖,๒๐๐.๐๐ บาท และ ๑๕๕,๑๕๒,๑๐๐.๐๐ บาท ตามลำดับ

การที่ผู้ถูกร้องซึ่งเป็นที่ปรึกษาประธานวุฒิสภาขึ้นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่ง โดยระบุว่า ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ตนมีเงินฝาก ๓ บัญชี จำนวนเงินรวม ๗๕ ล้านบาท ที่ดิน ๒๖ แปลง เนื้อที่รวม ๘๕ ไร่ ๓ งาน ๘๘.๗๐ ตารางวา มูลค่า ๕๐ ล้านบาท ส่วนทรัพย์สินของคู่สมรส ระบุว่าไม่มีทรัพย์สินและหนี้สิน และขึ้นบัญชี ฯ กรณีพ้นจากตำแหน่ง โดยระบุว่า ณ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๑ ตนมีเงินฝาก ๓ บัญชี จำนวนเงินรวม ๘๒ ล้านบาท ที่ดิน ๒๖ แปลง เนื้อที่รวม ๘๕ ไร่ ๓ งาน ๘๘.๗๐ ตารางวา มูลค่า ๕๐ ล้านบาท ส่วนทรัพย์สินของคู่สมรส ระบุว่าไม่มีทรัพย์สินและหนี้สิน สำนักงาน ป.ป.ช. ตรวจสอบพบว่า (ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐) ผู้ถูกร้องยังมีบัญชีเงินฝากที่มีได้แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอยู่อีกจำนวน ๒๑ บัญชี เป็นเงินรวม ๖๕๘,๗๓๕,๑๗๖.๐๖ บาท และ (ณ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๑) จำนวน ๑๕ บัญชี เป็นเงินรวม ๓๒๐,๑๔๕,๘๑๘.๒๐ บาท ส่วนของนางนวลเพ็ญ ภัทรเลาะห์ คู่สมรส มีบัญชีเงินฝากที่มีได้แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน จำนวน ๔ บัญชี เป็นเงินรวม ๑,๑๕๔,๔๓๕.๘๔ บาท (ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐) และเป็นเงินรวม ๕๓๕,๑๔๐.๕๒ บาท (ณ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๑) เกี่ยวกับที่ดินปรากฏว่า ผู้ถูกร้องยังมีที่ดินที่มีได้แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน จำนวน ๑๗ แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ ๘๓ ไร่ ๑ งาน ๘๗.๗๐ ตารางวา เหตุที่ไม่ได้ขึ้นบัญชี ฯ ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า นางเยาวพา วณิชยวรนันต์ เลขานุการของตนเป็นผู้จัดทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมาให้ลงลายมือชื่อ โดยผู้ถูกร้องไม่ได้อ่านข้อความเนื่องจากมีภารกิจมาก และนางเยาวพา ก็ไม่ได้ประสานงานกับนางสาวอรทัย เวศยานนท์ สมุหบัญชีบริษัท อุตสาหกรรมท่อน้ำไทย จำกัด ซึ่งเป็นผู้ดูแลเกี่ยวกับบัญชีเงินฝากของผู้ถูกร้องอีกผู้หนึ่งด้วย แต่นางเยาวพาชี้แจงว่า ผู้ถูกร้องเป็นคนจัดเอกสารให้นางเยาวพาได้จัดทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่เกี่ยวกับเงินฝากและที่ดินของผู้ถูกร้องจากเอกสารหลักฐานดังกล่าว

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องซึ่งประกอบธุรกิจมาเป็นเวลานาน โดยในการประกอบธุรกิจได้ใช้ความระมัดระวังในการดำเนินธุรกิจของตน จึงมีฐานะมั่นคง การจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินของตนก็มีระเบียบเพื่อป้องกันการสับสน เช่น มอบหมายให้พนักงานแต่ละคนดูแลบัญชีเงินฝากแต่ละประเภทของตน ส่วนเอกสารเกี่ยวกับที่ดินผู้ถูกร้องก็เป็นผู้เก็บรักษาไว้เอง เมื่อจะใช้งานใด โดยการมอบหมายให้ผู้อื่นไปดำเนินการก็ทำหลักฐานไว้เป็นกิจจะลักษณะ โดยพฤติการณ์ดังกล่าวย่อมแสดงให้เห็นว่า ผู้ถูกร้องย่อมทราบดีว่า ตนมีทรัพย์สินมากน้อยเพียงใด การที่แสดงรายการเงินฝากของตนมาเพียง ๓ บัญชี เป็นเงินรวม ๗๕ ล้านบาท ที่ดิน ๒๖ แปลง ซึ่งถือว่ามิมูลค่าไม่ถึงครึ่งของทรัพย์สินที่มีอยู่ แต่ที่แสดงมาเพียงบางส่วนก็โดยมีมูลเหตุชักจูงใจที่ว่าแสดงพอเป็นพิธี ไม่เชื่อว่าจะมีการตรวจสอบอย่างจริงจัง คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษาประธานวุฒิสภาด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ จึงได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้วินิจฉัยชี้ขาดโดยขอให้วินิจฉัย ดังนี้

(๑) ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

(๒) ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่มีการกระทำดังกล่าว และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ และส่งสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกร้องเพื่อชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

ผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ความว่า การที่ผู้ถูกร้องมิได้แสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ผู้ถูกร้องยอมรับว่า อาจจะไม่รอบคอบในการดำเนินการให้เจ้าหน้าที่กรอกบัญชี แต่ผู้ถูกร้องไม่มีเจตนาที่จะแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงแต่อย่างใด เพราะเมื่อผู้ถูกร้องพบว่า บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินบกพร่อง ผู้ถูกร้องก็ได้ดำเนินการแก้ไขหลังจากที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา ใกล้เคียงครบ ๑ ปี ผู้ถูกร้องได้รับการแจ้งจากผู้คุ้นเคยกันว่า ผู้ถูกร้องมีหน้าที่จะต้องยื่นบัญชี ฯ อีกครั้งหนึ่ง ผู้ถูกร้องได้นำสำเนาบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้เคยยื่นไว้ทั้งสองครั้งมาตรวจสอบเพื่อเตรียมการยื่นบัญชีแสดงรายการ ฯ จึงพบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องที่ยื่นไว้ต่อผู้ร้องดังกล่าวมีความบกพร่องไม่สมบูรณ์ ทั้งมิได้แจ้ง

รายการทรัพย์สินและหนี้สินของกลุ่มสมรสด้วย ดังนั้น ผู้ถูกร้องจึงได้ยื่นบัญชี ฯ เพิ่มเติม ต่อผู้ร้องอีก ๒ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๔ ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชี ฯ ดังนี้

(๑) เงินฝากธนาคารพาณิชย์ รวม ๒๓ บัญชี เป็นเงิน ๑,๐๕๐,๑๘๗,๓๘๑.๕๘ บาท

(๒) ที่ดินรวม ๔๘ แปลง ราคาประมาณ ๓๕,๖๔๕,๑๗๐ บาท

(๓) หลักทรัพย์และเงินลงทุนอื่น (หุ้นที่ถือในบริษัท ลำลูกกา รีสอร์ท จำกัด และบริษัท ลำลูกกาแลนด์ จำกัด รวมจำนวน ๑๕๐,๐๐๐ หุ้น) มูลค่าประมาณ ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท

รวมทรัพย์สินราคาประมาณ ๑,๑๒๗,๓๗๖,๕๕๑.๕๘ บาท รายละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือของผู้ถูกร้อง ฉบับลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๔ เรื่อง ขอยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเพิ่มเติม พร้อมสำเนาใบรับหนังสือดังกล่าวลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๔

ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๔๔ ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชี ฯ เพิ่มเติม ครั้งที่ ๒ ดังนี้
ทรัพย์สินของผู้ถูกร้อง (เพิ่มเติม)

(๑) เงินฝากธนาคารพาณิชย์ รวม ๑๓ บัญชี เป็นเงิน ๖๓,๗๒๕,๐๔๗.๖๕ บาท

(๒) เงินฝากธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินอื่นในรูปบัตรเงินฝาก รวม ๓ บัญชี เป็นเงิน ๑๗๒,๗๐๕,๑๐๒.๗๖ บาท

(๓) หลักทรัพย์และเงินลงทุนอื่น (หุ้นที่ถือในบริษัทจำกัด รวม ๑๓ บริษัท) มูลค่าประมาณ ๖๓๖,๖๖๐,๐๐๐ บาท

(๔) เงินให้กู้ยืมตามสัญญาจ้างนองที่ดิน ๕ สัญญา เป็นเงิน ๓๗,๓๐๘,๐๕๐.๘๒ บาท

(๕) ที่ดินตั้งอยู่ที่อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ รวม ๔๕๑ แปลง รวมราคาประมาณ ๕๓,๒๕๘,๐๐๐ บาท

(๖) โรงเรือนและสิ่งปลูกสร้าง ราคาประมาณ ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท

รวมทรัพย์สินราคาประมาณ ๑,๐๐๕,๑๕๖,๒๐๑.๒๗ บาท

ทรัพย์สินของภริยา (นางนวลเพ็ญ ภัทรเลาหะ)

(๑) เงินฝากธนาคารพาณิชย์ รวม ๕ บัญชี เป็นเงิน ๓,๓๘๒,๗๔๔.๖๕ บาท

(๒) หลักทรัพย์และเงินลงทุนอื่น (หุ้นที่ถือในบริษัทจำกัด ๓ บริษัท) มูลค่าประมาณ ๖๕,๕๐๐,๐๐๐ บาท

(๓) ที่ดินรวม ๔ แปลง ราคาประมาณ ๔,๖๐๐,๐๐๐ บาท

(๔) รถยนต์นั่งส่วนบุคคลยี่ห้อโตโยต้า โคโรลล่า ๑ คัน ราคาประมาณ ๗๒๐,๐๐๐ บาท

รวมทรัพย์สินประมาณ ๙๔,๒๐๒,๙๔๔.๖๕ บาท รายละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือของผู้ถูกร้อง ฉบับลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๔๔ เรื่อง ขอยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน หนี้สินเพิ่มเติม (ครั้งที่ ๒) พร้อมสำเนาใบรับหนังสือดังกล่าวลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๔ ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีฯ ทั้งสองครั้งดังกล่าวจากการตรวจพบของตนเอง และเป็นการยื่นเพิ่มเติมก่อนที่ผู้ร้องจะมีหนังสือเรียกผู้ถูกร้องไปสอบสวนเป็นเวลาถึงเกือบ ๕ เดือน (ผู้ร้องมีหนังสือเชิญผู้ถูกร้องไปให้ถ้อยคำครั้งแรก ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๔๔ และผู้ถูกร้องได้ไปให้ถ้อยคำ เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๕) เมื่อครบกำหนดเวลา ๑ ปี นับแต่วันที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีฯ ของผู้ถูกร้องและคู่สมรส เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๓ (ที่ถูกต้องเป็นวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๔) โดยได้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้เคยยื่นไว้กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง รวมทั้งที่ยื่นเพิ่มเติมสองครั้ง ดังนี้

ทรัพย์สินของผู้ถูกร้อง

(๑) เงินฝากธนาคารพาณิชย์ รวม ๓๕ บัญชี เป็นเงินประมาณ ๑,๒๒๘ ล้านบาท

(๒) เงินฝากธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินอื่นในรูปบัตรเงินฝาก รวม ๓ บัญชี เป็นเงิน ๑๗๓ ล้านบาท

(๓) หลักทรัพย์และเงินลงทุนอื่น มูลค่าประมาณ ๖๓๗ ล้านบาท

(๔) เงินให้กู้ยืมประมาณ ๓๗ ล้านบาท

(๕) ที่ดินรวม ๕๒๕ แปลง รวมราคาประมาณ ๒๒๐ ล้านบาท

(๖) โรงเรือนและสิ่งปลูกสร้างเป็นบ้านพักอาศัย ๑ หลัง และสิ่งปลูกสร้างอื่น ๓ หลัง ราคาประมาณ ๑๒.๕ ล้านบาท

รวมทรัพย์สินราคาประมาณ ๒,๓๐๗.๕ ล้านบาท

ทรัพย์สินของคู่สมรส

(๑) เงินฝากธนาคารพาณิชย์ รวม ๕ บัญชี เป็นเงิน ๓,๓๘๒,๙๔๔.๖๕ บาท

(๒) หลักทรัพย์และเงินลงทุนอื่น มูลค่าประมาณ ๖๕,๕๐๐,๐๐๐ บาท

(๓) ที่ดินรวม ๔ แปลง ราคาประมาณ ๔,๖๐๐,๐๐๐ บาท

(๔) ยานพาหนะ ๑ คัน ราคาประมาณ ๗๒๐,๐๐๐ บาท

รวมทรัพย์สินประมาณ ๙๔,๒๐๒,๙๔๔.๖๕ บาท รายละเอียดปรากฏตามสำเนาบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องกรณีพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี พร้อมสำเนาใบรับบัญชีดังกล่าว

LIART

ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๔ ซึ่งสำนักงานผู้ร้องออกให้และผู้ถูกร้องอ้างว่าอาจมีความเป็นไปได้ว่าผู้ร้องได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องและคู่สมรส ภายหลังจากที่ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีฯ เพิ่มเติมทั้งสองครั้งแล้ว แต่ปรากฏว่า ในการพิจารณาของผู้ร้องตามที่กล่าวในคำร้องของผู้ร้อง ผู้ร้องมิได้หยิบยกเรื่องและผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินเพิ่มเติมสองครั้งดังกล่าวขึ้นมาพิจารณาแต่อย่างใด ทำให้ข้อเท็จจริงที่ผู้ร้องใช้ประกอบการพิจารณาที่มีความคลาดเคลื่อนต่อความเป็นจริง มติของที่ประชุมของผู้ร้องจึงไม่เป็นธรรมโดยไม่ได้พิจารณาข้อมูลให้ครบถ้วน

คดีมีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัย ดังนี้

๑. ผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ หรือไม่

๒. ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่

๓. ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ตรวจพบว่า มีการกระทำความผิดดังกล่าว และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง หรือไม่

ตามปัญหาข้อแรกที่ว่า ผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่น

(๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวรวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย”

มาตรา ๒๕๒ บัญญัติว่า “บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

- (๑) ในกรณีที่เป็นกรเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง
- (๒) ในกรณีที่เป็นกรพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง
- (๓) ในกรณีที่ถูกปลดตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดก ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าว มาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒
มาตรา ๔ บัญญัติว่า “ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ฯลฯ

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รัฐมนตรี
- (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๔) สมาชิกวุฒิสภา
- (๕) ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจาก (๑) และ (๒) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง
- (๖) ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา
- (๗) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร
- (๘) ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนคร

LIART

(๕) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีรายได้หรืองบประมาณไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘

มาตรา ๖๑ บัญญัติว่า “ตำแหน่งข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองมีดังนี้

(๓) ที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา

ฯลฯ”

มาตรา ๖๔ บัญญัติว่า “ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองออกจากตำแหน่งเมื่อ

(๓) สำหรับข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามมาตรา ๖๑ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) ผู้แต่งตั้งสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง หรือผู้แต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง หรือเมื่อรัฐสภาสิ้นอายุหรือถูกยุบ

ฯลฯ”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาประธานวุฒิสภา โดยเข้ารับตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๓๘ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๑ จึงเป็นข้าราชการการเมืองตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๖๑ (๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๖) และตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๕) มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ ต่อผู้ร้อง ภายในกำหนดเวลาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒

มีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าวแล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้วให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีเข้ารับตำแหน่ง ระบุว่า มีเงินฝาก ๓ บัญชี จำนวนเงินรวม ๗๕ ล้านบาท ที่ดิน ๒๖ แปลง เนื้อที่รวม ๘๘ ไร่ ๓ งาน ๘๘.๗๐ ตารางวา มูลค่า ๘๐ ล้านบาท คู่สมรสไม่มีทรัพย์สินและหนี้สิน และยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีพ้นจากตำแหน่ง ระบุว่า มีเงินฝาก ๓ บัญชี จำนวนเงินรวม ๘๒ ล้านบาท ที่ดิน ๒๖ แปลง เนื้อที่รวม ๘๘ ไร่ ๓ งาน ๘๘.๗๐ ตารางวา มูลค่า ๘๐ ล้านบาท ส่วนทรัพย์สินของคู่สมรส ระบุว่าไม่มีทรัพย์สินและหนี้สิน แต่จากการตรวจสอบของสำนักงาน ป.ป.ช. ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องยังมีบัญชีเงินฝากที่มีได้แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอยู่อีกจำนวน ๒๑ บัญชี เป็นเงินรวม ๖๘๘,๗๓๘,๑๗๖.๐๖ บาท (ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐) และจำนวน ๑๘ บัญชี เป็นเงินรวม ๓๒๐,๑๔๘,๘๑๘.๒๐ บาท (ณ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๓) ส่วนของคู่สมรสมีบัญชีเงินฝากที่มีได้แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน จำนวน ๔ บัญชี เป็นเงินรวม ๑,๑๕๔,๔๓๘.๘๔ บาท (ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐) และเป็นเงินรวม ๕๓๘,๑๔๐.๕๒ บาท (ณ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๓) ในส่วนของที่ดินปรากฏว่า ผู้ถูกร้องยังมีที่ดินที่มีได้แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน จำนวน ๑๗ แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ ๘๓ ไร่ ๑ งาน ๘๗.๗๐ ตารางวา ต่อมาได้มีการยื่นบัญชีฯ เพิ่มเติม ๒ ครั้ง คือ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๔ ผู้ถูกร้องได้แจ้งบัญชีเงินฝากธนาคารพาณิชย์เพิ่มเติมจำนวน ๒๓ บัญชี เป็นเงินทั้งสิ้น จำนวน ๑,๐๘๐,๑๘๗,๓๘๑.๕๘ บาท ที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ จำนวน ๕๓ รายการ คิดราคาโดยประมาณ ๓๗,๕๔๘,๑๗๐.๐๐ บาท รวมเป็นมูลค่าทรัพย์สินที่แจ้งเพิ่มทั้งสิ้น ๑,๑๒๗,๗๓๖,๕๕๑.๕๘ บาท และเมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๔๔ ผู้ถูกร้องได้แจ้งบัญชีเงินฝากธนาคารพาณิชย์เพิ่มเติมจำนวน ๑๓ บัญชี เงินฝากสถาบันการเงิน ๓ บัญชี เงินลงทุน เงินให้กู้ยืมเพิ่มเติม เป็นเงินทั้งสิ้น จำนวน ๘๑๐,๓๘๘,๒๐๑.๒๗ บาท ที่ดิน ๔๕๑ แปลง พร้อมโรงเรียนและสิ่งปลูกสร้างเพิ่มเติม คิดราคาโดยประมาณ ๘๔,๗๕๘,๐๐๐.๐๐ บาท รวมมูลค่าเป็นทรัพย์สินที่แจ้งเพิ่มทั้งสิ้น จำนวน ๑,๐๐๕,๑๕๖,๒๐๑.๒๗ บาท และในคราวนี้ผู้ถูกร้องได้แจ้งบัญชีฯ ในส่วนของคู่สมรสด้วย รวมมูลค่าเป็นทรัพย์สิน ๗๔,๒๐๒,๗๔๔.๖๘ บาท การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน

และหนี้สินของผู้ถูกร้องในครั้งแรกนั้น ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินน้อยกว่าที่ตนเองมีอยู่จริง ทั้งตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตรวจสอบภายหลัง และตามที่ได้ยื่นเพิ่มเติมเป็นจำนวนมาก คือ ทรัพย์สินที่เป็นตัวเงินมีอยู่ทั้งหมด ประมาณสองพันล้านบาท แต่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเพียงประมาณแปดสิบล้านบาท ทรัพย์สินที่เป็นที่ดิน มีมูลค่าประมาณสองร้อยกว่าล้านบาท แต่ยื่นบัญชี ๑ ประมาณเพียงหนึ่งร้อยล้านบาท และทรัพย์สินและหนี้สินของกลุ่มสมรส ระบุว่าไม่มีทรัพย์สินและหนี้สินแต่อย่างใด ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเห็นว่า จำนวนทรัพย์สินที่ผู้ถูกร้องแสดงในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทั้งสองครั้งแตกต่างกันมีจำนวนมากอย่างเห็นได้ชัด ผู้ถูกร้องมีธุรกิจที่ใหญ่โตมีรายได้และทรัพย์สินจำนวนมาก ทรัพย์สินที่ทำมาหาได้ย่อมได้มาด้วยความสามารถ มีความสามารถบริหารจัดการเป็นอย่างดีและมีความรอบคอบอยู่มากหรือมากกว่าคนอื่น ๆ ตามคำให้การของนางเยวพา วัฒนชัยวรนันต์ เลขานุการของผู้ถูกร้องที่ให้การต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ความว่า ผู้ถูกร้องเข้าใจว่า การยื่นบัญชี ๑ ดังกล่าวเป็นเพียงแสดงเป็นพิธีไม่ได้มีความจริงจังกที่จะยื่นบัญชี ๑ ทั้งหมด ตามพฤติการณ์เชื่อว่า ผู้ถูกร้องทราบดีว่า ตนมีทรัพย์สินที่เป็นอสังหาริมทรัพย์และเงินสดอยู่จำนวนมากน้อยเท่าใด ไม่ทำให้หลงผิดถึงความมีอยู่ของทรัพย์สินจนไม่สามารถยื่นบัญชี ๑ ได้ครบถ้วน

ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า นางเยวพา วัฒนชัยวรนันต์ เลขานุการของผู้ถูกร้องเป็นผู้จัดทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมาให้ตนลงลายมือชื่อ โดยไม่ได้อ่านข้อความเนื่องจากมีภารกิจมาก และนางเยวพา ไม่ได้ประสานงานกับนางสาวอรทัย เวสสานนท์ สมุหบัญชีบริษัท อุตสาหกรรมท่อน้ำไทย จำกัด ก่อนทำบัญชี ๑ แต่จากคำให้การของนางเยวพาต่อผู้ร้องได้ความว่าผู้ถูกร้องเป็นคนละเอียดรอบคอบจะอ่านเอกสารทุกชิ้นอย่างละเอียดก่อนลงลายมือและที่อ้างว่า เมื่อทราบดีว่า ยื่นบัญชี ๑ ไม่ครบถ้วนถูกต้องก็ได้พยายามแก้ไขและยื่นบัญชี ๑ เพิ่มเติมอีก ๒ ครั้ง ผู้ร้องได้ตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ถูกร้องพบว่า มีทรัพย์สินอยู่มากที่ผู้ถูกร้องยังไม่ยื่นบัญชี ๑ เป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินอยู่ก่อนแล้ว และพบว่าผู้ถูกร้องมิได้ยื่นบัญชี ๑ ให้ถูกต้อง การยื่นบัญชี ๑ เพิ่มเติมของผู้ถูร้องก็กระทำให้หลังจากการครบกำหนดที่ต้องยื่นบัญชี ๑ เพิ่มเติม จึงไม่อาจอ้างถึงความสุจริตใจของผู้ถูกร้องได้ ข้ออ้างของผู้ถูกร้องทุกข้อฟังไม่ขึ้น

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยเป็นข้อสุดท้ายมีว่า ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งและต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่เมื่อใด

พิจารณาแล้วเห็นว่า การพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๒ มี ๒ กรณี คือ

กรณีที่หนึ่ง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดำรงตำแหน่งอยู่ขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า จงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ หรือจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ จึงให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ผู้ร้องตรวจพบการกระทำดังกล่าวแล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันครบกำหนดต้องยื่น หรือวันที่ผู้ร้องตรวจพบการกระทำดังกล่าว

กรณีที่สอง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่พ้นจากตำแหน่งนอกจากการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า จงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ หรือจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ การให้พ้นจากตำแหน่งทางการเมืองจึงไม่สามารถใช้บังคับได้อีก เนื่องจากผู้ถูกร้องได้พ้นจากตำแหน่งไปแล้ว ดังนั้น วันที่พ้นจากตำแหน่ง คือ วันที่พ้นจากตำแหน่งตามความเป็นจริงกรณีของผู้ถูกร้องปรากฏว่า ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า จงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ หรือจงใจยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ จึงต้องบังคับตามกรณีที่สอง ผู้ถูกร้องถูกห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งตามความเป็นจริง คือ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๓

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยดังนี้

๑. ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕
๒. ผู้ถูกร้องต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๓

นายอูระ หวังอ้อมกลาง
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

LIRT